

Bonyhád és Vidéke

Társadalmi és községpolitikai ujság.

Megjelenik minden szombaton az „Országos Néplap“ mellékleteként.

Előfizetési ára az „Országos Néplap“-pal és a „Tolnamegyei Hírlap“-pal együtt egész évre 8 korona.

Főszerkesztő:
BETNÁR BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bonyhád, Perczel Mór-u. 223. (Ermel ház)
Telefon szám 28.

A külföldi árucikkek.

(S.) Külkereskedelmi mérlegünk állandó passzivitása megtermi káros gyümölcsseit és hova-tovább azok fognak tönkre menni, akiknek Hekuba az ország gazdasági fejlődése. Ezenként növekszik az a borzasztó szám, amely a behozatalt jelzi és noha már 1800 millió koronánál is többet fizetünk külföldi árucikkekért, mégsem remélhetjük ennek az óriási számnak csökkenését. Vajjon miért nem apadhat e szám és miért félünk attól, hogy ijesztő rohamossággal e szám tova-növekszik?

Megfogyott a vásárlók száma és szegényebb lett a vevők sora.

És így fog az ezentúl fokozottabb mértékben lenni. Nap-nap után gyérül a tökének, mert a behozatal növekedésével nem növekszik arányosan a nemzet vagyona. Elusztak a karácsonyi ajándékokért kiadott milliók is a külföldre és minél több értéket rendeltek a kereskedők külföldi árucikkből, annál inkább kétszeres értékkel szegényedett a magyar fogyasztó vagyona. Ma-holnap üres tarisznyáju koldusok nézik-nézik csak a fényes kirakatokat és az azokban felhalmozott külföldi lim-lomokat. Még oly olcsó legyen majdan a vakító ragyogású olcsóság, nem lesz vevő ezekre sem. A kereskedő sorsa olyan mértékben hanyatlik, amilyen mértékben megvonja a rendeléseit a hazai iparosságtól.

Felteszek egy kérdést: kit lehet okolni azért, hogy aránylag igen csekély értékű honi áru került eladásra? A kereskedők válasza: A társadalom, mert pénzéért nem

követel honi árut. Szegény, üldözött társadalom. És mást mondok, én tudom és valom, hogy egyedül a kereskedők. Ime a példa: bemegyek karácsonyi ajándékot vásárolni mondjuk egy bazárba. Amit én ott felhalmozva találok, csak abból válogathatok. Hát miért nem halmozott fel jólőre a vásárolni éhes közönség számára a kereskedő csupa honi árut? Biz ha ezt tette volna, el is fogyott volna minden, mert karácsonykor sietünk és két kézzel is fizetjük meg az árát annak, amit élénk tálnak.

A kereskedők érzik, hogy kevesebb a vevő, hát rajtuk legyen a sor új vevőkört és módosabb vevőkört teremteni azzal, hogy ilyen rendkívüli alkalmat felhasználva, zudítsák a piacra a hazai árukat. Az ilyen módon istápoltt iparos is szívesen vásárol viszont gazdagabb ajándékokat szeretteinek.

A társadalom igazán ki van szolgáltatva, ezt vádolni nem szabad. A társadalom ma is szívesen vesz honi árukat, de tessék a t. kereskedő uraknak kartellbe vagy trösztökbe, vagy tudj' Isten miféle szerves kapcsolatba lépni, kimondván: minden kifogástalan honi árut köteleességszerűen fogunk bevezetni és forszirozni.

Lám, kaptuk egy olyan kereskedőnek véleményét is, aki a gazdag emberek szállítója. Ő nem panaszkodott, de kijelentette azt is, hogy amit ő vevőinek kitalált, azt szó nélkül vitték; olyan honi árut is, amit máskor nehezen adhatott volna el.

Szeretnők, ha kereskedőinket felvetné a vagyon, de ez a paradicsomi élet akkor fog beállani, ha közös akarattal és komoly elhatározással a hazai termékeknek felkarolását tűzik ki legnemesebb célul. E mellett meg is gazdagodhatnak, mert nap-nap után

nagyobb lenne a jólét azon arányban, amilyenben segítenék apasztani azt az 1800 millió koronát, amit könnyelműen vettek oda külföldi portékákért, éhhalálra kárhoztatván iparosainkat.

A nőkérdés szocialisztikus felfogásban.

Irta: Fodor Lajos.

A női kérdés époly társadalmi kérdés, mint a munkáskérdés, hiszen lényege épugy, mint a nő, ott a munkás bizonytalan társadalmi helyzetének a megszüntetése. Miben rejlik ez a bizonytalanság, mi okozza ezt a bizonytalanságot s hogy szüntethető az meg? Ez a kérdés.

A társadalmi fejlődés az élet összes vonatkozásaiban a jóra, az igazságra törekszik, ezt a morált igyekszik tehát a női kérdésben is érvényesíteni: a célszerűt és igazságot óhajtja ugy a nő egyéni szempontjából, mint ugyanazt a társadalom érdekében, melynek érdeke a nő társadalmi helyzetétől elválaszthatatlan. A nő sorsa viszont ugy gazdasági, — mint társadalmi szempontból, valamint az ezek hatása alatt fejlődő nemi viszony célszerű és tisztultabb fejlődése tekintetében épen a gazdasági s ezzel a társadalmi struktúra feltételeiből függ. A mai gazdasági rendben a kenyérkereső pályák legnagyobb részét a férfiak foglalják el s így a nők gazdaságilag a férfiktól függő helyzetben vannak, mert egyrészt, eltekintve a vén lányoktól, a férfiak által a házaselet keretében belül vagy azon kívül eltartott lény, másrészt egy végtelesen gyengén dotált munkaerő. Ha a nő a mai társadalmi ellentéteket: a nyomort s ezzel szemben a fényt és csillogást, ha az alacsonyabbal szemben a lenézést és közönyt, az anyagilag, vagy rang címén kiemelkedőkkel szemben az észrevevést, a hódolatot látja: természetes, hogy benne is kialakul a vágy, hogy ő is jól, csillogóan élj, esetleg elismert tagja legyen a társadalomnak.

A mai társadalom tehát a nőben is megérleli bűnét: nagyravágyást, a minden áron való előbbre tolakodást, ha nem mással, egy a sziv vonzalma ellenére kötött alkalmas házassággal, vagy a prostitúció különféle árnyalatu fajtáival. E bűneért azonban nem a nő, hanem a társadalom a hibás, mely ezidőszert csak mérsékelten függetleníti a nőt a férfitől azzal, hogy a tisztességes kereseti alkalmat számára növelni igyekszik. Nem lehet csodálkozni azon, ha a nagyravágyás általános s a mai gazdasági rendszert jellemző bűne a nőt is arra kényszeríti, hogy szerelmet hazudjon annak, kihez csak érdekből megy feleségül, hogy a prostitúció karjaiba vesse magát, különösen akkor, ha annak egyik-másik fajtája még társadalmilag elismert is. Hányszor látunk szép ked-

ves arcu nőket nyomorék férfiak karján sétálni, mint feleséget vagy barátnőt (?), hányszor látunk azelőtt szép, de már elviruló, egyénileg értékes vén leányokat, kikről az emberek gyöngéd számaozással beszélnek, hányszor látunk a prostitúció poklában bájos, igazán az anyaságra termett, jobb sorsra érdemes nőket, kik e pokolban testileg, lelkileg tönkre mennek s elvesztik azokat a kiváló fiziológiai és lelki tulajdonságokat, melyek birtokában más társadalmi viszonyok közt e nők lennének hivatva, hogy egészséges gyermeknemzés és gyermeknevelés, boldog családalkotás s egyéb funkciók tekintetében hasznára váljanak önmaguknak, szűkebb körüknek s a társadalomnak. Az ilyenekkel szemben e szerepet nagyon gyakran olyanok töltik be, kik erre egyéni tulajdonságoknál fogva nincsenek praedestinálva, kik e szerep betöltéséhez csak vagyonuk, vagy rangjuk révén jutottak.

HIREK.

Előfizetőinknek és lapunk olvasóinak boldog husvétii ünnepeket kívánunk.

— **Aligazgatói megbizatas.** A „Gazdaszövetségi bank r. t.” március hó 31-én tartott közgyűlésén a lemondott Potzner János helyett az aligazgatói teendők végzésével Réder Jánost bizta meg.

— **Uj pénzüintézet.** Nagymányokon 30.000 korona alaptökével uj pénzüintézet van alakulóban; az alakuló közgyűlés a napokban lesz. Ugyanitt a mult év őszén heti 20 filléres befizetéssel önszegélyző egylet alakult, mely igen szépen halad s az itteni hiteligenyeket van hivatva kielégíteni. A mozgalmat Lónyai János nyug. állami tanító indította, s a megalakulás az ő érdeme.

— **Névjegyzék kiigazítás.** Az országgyűlési képviselőválasztók 1913. évi névjegyzékének hivatalból való kiigazítása. Bonyhádon f. évi április hó 1-én délután 2 órakor, Majoson f. évi április hó 2-án délután 2 órakor és Aparon f. évi április 2-án délután 4 órakor eszközöltetett. Bizottsági elnök Szinger Bálint bányafőfelügyelő, bizottsági tagok Szepessy Kálmán főjegyző és Reitberger István jegyző voltak.

— **Nem lesz gyorsvonat.** Májusra ígérték a fieme—nagyváradii gyorsvonatot. Két esztendeje sürgetik a törvényhatóságok

a közvetlen fieme—nagyváradi gyorsvonatot és az államvasutak igazgatósága meg is tette a szükséges előkészületeket, hogy az új tranversális vonalon gyorsvonatok is járassanak. Alapozták a pályát, kicserélték a sineket ott, ahol eddig csak másodrangú pálya volt és hírlett, hogy már májusban beállítják a közvetlen gyorsvonatot a tengerpart és Erdély közt. Most azonban arról értesülünk, hogy májusra még nem lesz közvetlen gyorsvonat, mert az algyői vasúti hid nem elég erős és előbb azt kell kicserélni. Így tehát a közvetlen gyorsvonat megindítása az októberi menetrendre marad.

— **Felvétel a tanítóképző-intézetbe.** A pápai áll. tanítóképző-intézet I. osztályában a jövő 1912/13. tanévre 7 teljesen ingyenes, 8 fél-díjat fizető és 3 ösztöndíjas hely jön üresedésbe. Az intézetben 108 növendék számára berendezett bentlakás van. A kedvezményes helyek a közép- vagy polgári iskola IV. osztályát szép eredménnyel végzett tanulóknak fognak adományoztatni. Ezenfelül a dunántúli református egyházkerület az e kerületből való érdemes református fiukat külön is segíyezi. A teljes díjat fizetők ellátása évi 260 koronába kerül. — A folyamodványok beküldésének határideje május 31. napja.

— **Új kavicsbánya.** Bernstein és Káldor cég, ki a Bonyhád—Zombai törvényhatósági ut építését nyerte el, Nagymányok községtől köfejű területet vett bérbe és azon kavicsbányát nyit. A cég a telepengedélyt már megkapta és a munkát legközelebb már meg is kezdi.

— **Munkás sors.** A nagymányoki Hauck-féle kőbányában múlt héten szerencsétlenül járt Hengl Péter munkás, sérülésébe múlt hó 29-én belehalt.

— **Gyengeelméjük, gyengetehetségük felvétele.** A borosjenői gyógypedagógiai nevelő és foglalkoztató állami-intézetbe a jövő iskolai év kezdetétől több növendéket vesznek fel. Felvételenek a nevelő-intézetbe 7—10 éves, a foglalkoztatóba 14 éven felüli tanításra és foglalkoztatásra alkalmas gyengeelméjű, gyengetehetségű egyének. Ugy az ingyenes, mint a fizető feltételekről bővebb tájékoztatást nyújt bárkinek az intézet igazgatója: Csapó György Borosjenő, Arad megye.

— **Vadőrök esküje.** A földmivéltügyi miniszter átiratban értesítette a törvényhatóságokat, ezután a vadőrökkel is kell tétetni esküt, éppen úgy, mint az erdőőrökkel.

— **Automobiltól megijedt lovak.** Csütörtökön egy automobil száguldott a szászvármázai állomás előtt Bonyhád felé, melytől Csapó váraljai bíró lovai megijedtek s a kocsit elragadták, miközben egy kavicsrakásban a kocsit felborult és a bennülők, köztük Csapó fején, súlyosan megsérültek. Az autó tulajdonosa még eddig nem volt kipuhatolható. Ez ügyben úgy a szászvári, mint a bonyhádi csendőrszolgálat nyomoz, s annyi már megállapítást nyert, hogy az autó Bonyhádon keresztül Pécsnek vette útját. Állítólag egy pécsi orvost vitt Apponyi lengyeli birtokára.

— **Békebiróságok a községekben.** A szociális irányzatú mozgalom legszebb hajtása a békebiróságok szervezése a községekben. Hivatása a haragban élők kiengesztelése, a rágalalmazás megszüntetése, a kitörő pereskedésnek meggátolása a felebaráti szeretet törvénye alapján. A szászoknál évszázados tisztviselés szokás, hol a falu három legöregebbjéből, a pap, tanító és jegyzőből álló béketanácsnak engedelmességet tartozik minden községi lakos, különben általános közmegegyezésnek van kitéve a békétlenkedő. Nagy szükség van nálunk is erre az intézményre. Jól tudjuk, hogy állandóan tömve vannak a járásbiróságok, törvényszékek az igazságkeresőkkel és addig szokták keresni a jó falusiakat az igazságot, míg az utolsó tyukot is nem dugják a perköltség fedezetébe. Mennyire vetette vissza anyagi és erkölcsi fejlődésben népünket a sok pereskedés, azt szemmel látjuk. Jól esik hallanunk tehát, hogy a békebiróságok szervezése megindult az Erdélyrészi kirendeltség területén. Legújabbán Recsenyeden (Udvarhelymegye) alakult meg Balázs János tanító és Gál József lelkész közreműködésével a nép véneiből és előjáróiból ily békebiróság s megkezdve működését, már eredményeket mutathat fel.

— **Új ezüst pénz.** A törvény rendelkezései szerint száz millió kétkoronás ezüst pénzt fognak verni, amiből harminc százalék Magyarországon készül negyvenöt millió korona értékben. Új pénz lesz a kétkoronás, amelynek az lesz a hivatása, hogy lassanként kiszorítsa a forgalomból a régi ezüstforintot. A kétkoronásokból, épp úgy, mint az egy koronásokból: senki sem lesz köteles fizetesképp 50 koronánál többet elfogadni s ebben a kétkoronás küllömbözik egyforintostól, amelyet korlátlan mennyiségben kellett fizetés gyanánt elfogadni.

— **Közgyűlés és arcképleleplezés.** A következő értesítést vettük: Igen tisztelt Szerkesztőség! Kérem a következő soroknak h. lapjában való közlését: Ritka szép ünnepélyben volt része a „Bonyhádi Ifjúsági Önképzőkörnek“. Ugyanis március hó 31-én tartotta első közgyűlését, melynek befejeztével következett a kör szeretett elnökének arcképleleplezése, melyet a kör tagjai önfeláldozó elnöküknek adományoztak. A tagok szép számban jelentek meg és újból közfelkiáltással megválasztott elnöknek dr. Eibach Kornél. Alelnökök: Dick Izidor és Pétermann Jakab. Pénztárnok: Pausch József. Ellenőrök: Radácsy Antal és Herger József. Titkár: Weisz Ármin. Háznagy: Berkó Vilmos. Könyvtáros: Breuer Mór. A megválasztott 20 tagu választmány a következő: Boros János, Frankl Samu, Pollák Dezső, Tóth Imre, ifj. Pausch János, Roth Fülöp, Koralek Henrik, Weisz Mór, Fröhlich Gyula, Fröhlich Kálmán, Soltész József, Sajó Jenő, Sebestyén József, Hermán Adolf, Haág József, Rausch József, Eibenschütz Vilmos, Fehérváry Gábor, Wágner József, Ritzl Tivadar. Ezután következett az arckép leleplezése. Dick Izidor, a kör alelnöke, hatásos üdvözlő beszédjében méltányolta dr. Eibach Kornél érdemeit, melyre válaszulva meghatottan mondott meleg, hálás köszönetet az elnök a kör tagjainak és tisztikarának. Tisztelettel egy köri tag.

— **Zsebmetsző cigány.** Sárközi (Stevo) István teknőscigány f. hó 22-én reggel Weisz Móric decsi lakos korcsmájában Gémes Sándor zsebéből borozás közben 26 korona 84 fillér készpénzt kilopta, s így a büntető törvénykönyv pártfogásába került.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesitem Bonyhád s vidéke n. s. közönségét, hogy saját találmányu arany korona s hidmunkám terjesztését célzó körutamban mai napon ideérkeztem s rövid időre tervezett fogorvosi s műfogászati rendelésemet az Oroszlán-szállodában megkezdtem. Végzem a modern foggyógyászat körébe tartozó összes műveleteket absolute fájdalomtalan módon, úgy mint: fogtömést arany, platina s email kivitelben. Műfogakat s egész fogsorokat amerikai fogakból, melyekkel kitűnően lehet rágni s a valódi fogaktól meg nem különböztethetők. Arany koronák s hidak a modern fogpótlás legújabb vívmányát képezik, saját rendszerem szerint készülnek s országszerte közfeltűnést keltettek. Érzéstelenített fog- és gyökérhuzás. Fogtisztítás és fehérités. Mérsékelt, de szigoruan szabott díjazás. Fogadok d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig. NB. Kérem engem holmi utazó fogtechnikussal össze nem téveszteni, mert minden ténykedésemet szigoru orvosi lelkiismeretességgel végzem s kölcsönös megelégedés esetén minden évben ismételten el fogok jönni. Bonyhád, 1912. április hó. Med. univ. Dr. Székely Kornél, száj- s fogbetegségek szakorvosa.

Értesitem a gazdaközönséget,

hogy vizimalmomat finom rozsörléshez új szerkezettel szereltem fel s így a legszebb lisztet állithatom elő. Réder János molnár Bonyhád.

2-3

Gőzcséplőgép 4 PH, jókarban, teljesen felszerelve kedvező árban azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást ad Réder János Bonyhádon. A gép megtekinthető Schleier Henriknél Windflügel puztán Bonyhád mellett.

2-3

Elköltözés miatt

jókarban levő egy szobára való butor sürgősen eladó Kerényi Izsónál

Singer Salamon-féle házban.

3-3

Ugyanott 2 szobás lakás is kiadó.

ÉSZ-

szerű reklám idővel ezerszeresét hozza meg a befektetett tőkének.

Óvjuk egészségünket fertőzésektől!

és ezért csak a bakteriummentes
:—: és kiváló jó :—:

**pécsi Tettyey kristály-
tisztá üdítő és borvizet**

igyuk, mely nemcsak a legkel-
lemesebb izü, hanem a leg-
olcsóbb szénsavas asztali viz.

**Kapható minden fűszerüzletben
... és vendéglőben! ...**

28-52